

Yëkkuö kitule hebreowak a Hebreos

Yëkkuö i' kite Israel aleripa erblé Jesús mik e'pa a. Nies ie'pa kiè hebreowak ena judiowak. Kè yi wà ijcher yi tö yëkkuö i' kit. Pè' wele tö ibikeitsè tö Pablo tö ikit. Wele skà tö ichè tö Bernabé tö ikit. Wele tö ichè tö Apolo tö ikit erè kè s'wà ijcher yi tö ikit. Wele tö ibikeitsè tö ikite Roma wakpa tö Jerusalén suluo'wà e' yöki duas dabom kuryök Jesús kune'bak e' ukuöki (70 D.C.).

Israel aleripa erblé' Jesús mik e' kueki e'pa bak weinuk. Ie'pa welepa éna ierblò Jesús mik e' olo'yak tą ishkakne Moisés ttè dikia. E' kueki yëkkuö i' kite ie'pa a ikimorak e' tkökwa darërëé Jesús mik. S'kitökwakpa tö ie'pa wöbla'weke tö Jesús kè diché tą' ie'pa kimoie, e' kueki ie'pa kawöta ie'pa erblò imik e' olo'yök. E' kueki yëkkuö i' kite Jesús mik erblökwakpa a Jesús kkachöie ie'pa a i' es: Skököl e' kkaché se' a Jesús wa as se' éna iar buaé. Ká iaiaë tą' ie' utbitu se' tą ittekölpa wa ena ibiyöchökwakpa wa ena Moisés wa, erè bataie tą iut se' tą ilà eköl è Jesucristo e' wa.

E' kúie tą ká iaiaë Skököl tö iyé'bak tö ie' kablörane Israel aleripa a. E' wà tka Jesucristo wa e' ché yëkkuö i' tö. Nies sacerdotepa tö iyiwak jcheke Jerusalén ká bit ekké judiowak nuì olo'yoie. Iyiwak jcherke e' kè diché tą' se' nuì paiklottsa da'gie. E' kueki ie'pa tö ijcheke kekraë erè e' kè dör buaé shute Skököl wöa. E' kueki Jesucristo kötewa etökicha è se' nuì paiklottsa, e' je' dör buaé shute Skököl wöa. E' kueki Jesús dör ibua'ie. E' kueki se' kawöta erblök ie' mik ena ie' è kawöta ttò iutè. I'ñeta ie' tkër Skököl wörki se' tté chök Skököl a. Ie' dör ibua'ie e' kueki Israel

aleripa erblé ie' mik e'pa kè kawöta ie' olo'yök. Ie' wa iyé tö ñala yö' se' a döka ikaska'. E' kuëki se' kawöta senuk e' meulettsa weinuk erblè Jesús mik e' kuëki. Se' tö ie' watéttsa e' ta Skëköl tö se' shüleraë wes ie' tö Israel aleripa shuli' es.

Skëköl ut se' ta ilà wa

¹ Skëköl utbitu taië se' yépa bak ká iaiäe e'pa ta ittekölpa wa. Ie' utbitu ie'pa ta taië kuä'ki kuä'ki. ² Erë i'ñe ta, mik ká i' erkewatke e' kéwö ska' ta, ie' tté se' ta iwák alà patké'itö ká i' ki e' wa. Tsawe ta ie' tö íyi ulitane yö' ilà ta ñita. Ñies ie' tö ilà tké'kabak as íyi ulitane dò ie' ulà a aishkuö ta. ³ Skëköl Alà dör iyé olo taië e'. Wes Skëköl dör e' suë ie' dör. Íyi ulitane kicha a'tser ie' wa ittè diché taië e' wa. Se' nuì paikléttstaitö e' ukuöki ta ie' tkéka ká jai a dalöieräta taië Skëköl ulà bua'kka.

Skëköl Alà olo ta' taië shütë Skëköl biyöchökwakpa tsata

⁴ E' wa iwënewa tö Skëköl Alà dör Skëköl biyöchökwakpa tso' ká jai a, e'pa kos tsata. Es ñies wes Skëköl tö ie' kiè iwák alà, e' dör bua'iewa wes ie' tö ibiyöchökwakpa kiè e' tsata. ⁵ Skëköl yëkkuö ki itso' kitule tö Skëköl tö iché ilà a:

“Be' dör ye' alà;

i'ñe yö ikkachétke tö ye' dör be' yé.”*

Erë tté e' kè yëule ie' wa ibiyöchökwakpa isie a. Ñies Skëköl yëkkuö ki Skëköl tö ilà tté ché i' es:

“Ye' tö icheraë tö ye' dör ie' yé,

etä ie' dör ye' alà.”†

* 1:5 Salmo 2.7 † 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13

Erë Skëköl kè wà ibiyöchökwakpa isie tté yëule es. ⁶ Ñies mik ie' tö ilà eköl ème, e' patkeketke ká i' a, età ie' tö itté yè' i' es:

“Ye' biyöchökwakpa ulitane kawöta ie' dalöiök taië.”[‡]
Ttè ekkè kòs kuekì se' wà ijcher tö Skëköl Alà dör Skëköl biyöchökwakpa ulitane tsata.

⁷ Mik Skëköl tö ibiyöchökwakpa tté cheke, età ie' tö ichè i' es:

“Ye' tö ye' biyöchökwakpa patkeke wës siwà' batsir es, e'pa dör ye' kanè mésopa patkekeyö wës bö' wörkua wöñar es.”[§]

⁸ Erë ie' tö ilà tté cheke i' es:

“¡A Skëköl, be' tö s'wëttseke s'blúie e' dör yöbiè!
Be' tö s'wëttseke yësyësë.

⁹ Sene yësyësë dalër be' éna, erë sene sulu ar suluë be' éna; e' kuekì, ye' dör be' Këköl, e' tö be' klö'wé ta ttsè'ne buaé méyö be' a taië be' malepa ulitane tsata.”^{*}

¹⁰ Ñies Skëköl tö ilà tté cheke i' es:

“A Këköl, tsawe ta be' tö ká i' yö',
ñies ká jai ena ì kòs tso' iki e' yö' be' wák tö.

¹¹⁻¹² E' kòs chörawa erdawa wës datsi' nurwà ta ierwa es, e' kòs manerdattsà wës s'datsi' mane'wè ta iwötrèwà es. Erë be' tso'tke kènet. Be' kè manerpattsà, be' ser mi-choë.”[†]

¹³ Skëköl tö iché ilà a i' es:

“Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka
dò mik ye' tö be' bolökpa mérö be' klö dikia età.”[‡]

Erë Skëköl kè wà ttè e' yëule ibiyöchökwakpa isie a.

¹⁴ Skëköl biyöchökwakpa dör wës siwà' es kè wërta'. E'pa kòs kanèblöke Skëköl a. Ie' tö ie'pa patkeke wépa

[‡] 1:6 Deuteronomio 32.43 [§] 1:7 Salmo 104.4 ^{*} 1:9 Salmo 45.6-7

[†] 1:11-12 Salmo 102.24-27 [‡] 1:13 Salmo 110.1

tsatkërdaë, esepa kimuk. E' kueki ie' kè wà ttè ese yëule ie'pa isie a.

2

Skëköl Alà tté buaë e' kawötä dalöie

¹ Skëköl Alà dör iyi ulitane tsata, e' kueki se' ké e' tkökwa darëre ie' tté buaë moki ttsëule se' wà, e' a as kè se' mi'ne wes kanò èmi di' ki es. ² Skëköl tö ittè dalöiëno, e' me'atbak ibiyöchökwakpa wa se' yépa bak ká iaiäe e'pa a. Wépa kos kè wà ttè e' dalöiëne', e' nuí ki ie'pa weine wes ikawötä weinuk es. ³⁻⁴ Es ibak ie'pa ta, eré Skëköl Alà tté buaë, e' è wa se' tsatkërmi, e' dör ttè bua'iewa ttè ulitane tsata. S'tsatko tté, e' tsá yé' Skëképa Jesús wák tö. Wépa tö ttè e' ttsé', e'pa tö iyé'ne se' a ta iwà kkachérakitö tö e' dör ttè moki. Nies ì kè or yi a ese o' Skëköl tö ie'pa wa taië kua'ki kua'ki iwà kkachoie tö ì ché ie'pa tö e' dör moki. Nies Wiköl Batse'r wa ie' tö imé se' a kanebloie buaë ie' a taië kua'ki kua'ki wes ie' ki ikiane es. E' wa ie' tö iwà kkaché tö ie'pa ttè dör moki. Ttè e' wà kè dalöiëne se' wà, e' ta ¿wes se' tkömishkar inuí ulà a?

Jesús dë'bitu se' yamiie

⁵ Aishkuö ta ká i' mane'werattsane Skëköl tö buaë pa'alí, e' chök sa' tso'. Skëköl tö ibikeitsbak tö ká pa'alí e' kè merpa ibiyöchökwakpa a as ie'pa dò iwökirpaie. ⁶ Kè idör es. Ie' tö ibikeitsbak tö imerdaë s'ditsö ulà a. E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè:

“A' Skëköl, ¿S'ditsö dör yi? ¿Iók e' ska' be' er de?

¿Wes ie'pa ki be' tkine?

⁷ Eré ekuölö è ie'pa yö' be' tö be' biyöchökwakpa dikia diöshet tsir.

Eré ie'pa yö'bö olo ta' taië dalöiërta' taië.

⁸ Ie'pa tkë'k_a be' tö íyi ulitane yö'bö e' wökirie.”*

Yëkkuö e' ichè tö Skëköl tö se' tkë'k_a íyi ulitane yö' ie' tö e' wökirie. “Íyi ulitane” e' wà kiane chè tö kè ì ku', e' kè ku' se' ulà a. Erë ì'ñe ta kam se' tö isaùwà es. ⁹ Erë se' wà ijcher tö ì ché yëkkuö e' tö, e' wà tka Jesús wa. Ie' yöne s'ditsöie, e' wöanewa Skëköl biyöchökwakpa dikia diöshet tsir ekuölö è. Skëköl er buaë ché se' a, e' kuëki ie' tö Jesús me'ttsà ttèwà sulitane nuì skéie. Jesús weine siarë kötewà se' skéie, e' kuëki Skëköl tö ie' kika'k_a taië, tkë'k_a íyi ulitane blúie dalöiërtà' taië.

¹⁰ Skëköl dör íyi ulitane wì, e' kôs tso' ie' wa ñies ie' a. Ie' k_i ikiane tö se' taië dör ie' ala'r esepa dò ie' ta ñita olo ta' taië. E' wawé ie' tö Jesucristo wa. E' kuëki buaë idir ie' a tö Jesús weine kötewà s'tsatkoie. Es ì kôs kiane Skëköl k_i tö Jesús tö iwè s'tsatkoie, e' wéitö seraa.

¹¹ Jesús ena se' batse'wekeitö, e'pa Yé dör eköl è, e' dör Skëköl. E' kuëki Jesús dör Skëköl Alà, e' kè jaëne ichök tö se' dör ie' ëlpa ena ie' kutapa. ¹² Es itso' kitule Skëköl yëkkuö k_i wé ie' tö ichè Skëköl a i' es:

“A Skëköl, ye' tö be' tté cheraë ye' ëlpa ena ye' kutapa a. Mik ie'pa ñi dapa'uke, età ye' tö be' kikerakà ttsè wa ie'pa kukua.”†

¹³ Ñies iskà tso' kitule Skëköl yëkkuö k_i wé Jesús tö iché i' es:

“Ye' erblöraë Skëköl è mik.”‡

Ñjes ichéitö:

“Íe ye' dur, wépa me' Skëköl tö ye' a ala'rie, e'pa ta.”§

¹⁴⁻¹⁵ Se' dör Jesús icha. Erë se' dör s'ditsö è. Se' ulitane serkeia ta sulu se' suar s'duòwà yöki, e' wà se'

* 2:8 Salmo 8.4-6 † 2:12 Salmo 22.22 ‡ 2:13 Isaías 8.17 § 2:13 Isaías 8.18

tso' klöulewā. E' kuəkī Jesús yöne s'ditsöie. Ie' dē'bitū e' muktsā ttèwā se' skéie e' alokaie bé iane s'duòwā wiie e' kī. Es ie' tō se' tsatkée, se' suar s'duòwā yöki, e' ulā a. ¹⁶Iwēnewā buaē tō Jesús kè dē'bitū Skëköl biyöchökwakpa kīmuk. Ie' dē'bitū se' dör se' yé bak ká iaiäe Abraham, e' aleripa kīmuk. ¹⁷E' kuəkī ie' yöne s'ditsöie wēs se' es as ie' dō sacerdote kibiie se' tté chök Skëköl a e' wakanewëkeitö yësyësë. Ie' dör s'ditsö wēs se' es, e' kuəkī ie' tō se' sueke er siarë wa. Ie' wák e' me'ttsā ttèwā se' skéie as se' nuì olo'yar se' kī. ¹⁸Ie' weinebak ñies ie' erkiöone ì sulu wamblök, e' kuəkī i'ñe tã wépa erkiöörke ì sulu wamblök, esepa kīmermi buaë ie' a.

3

Jesús dör Moisés tsatã

¹A yamipa, a' batseo Skëköl tō. Ie' tō a' klöoñak as a' dō ie' ichaie. Jesús bikeitsó bua'ie. Se' tō ichekeka tō ie' dör Skëköl tteköl bua'ie ena se' sacerdote kibi mik se' erblöke e'. ²Skëköl tō ie' tkë'ka kanëblök se' sacerdote kibiie e' wakanewëitö yësyësë wēs Moisés tō, kanë me' Skëköl tō ie' a, e' wakaneö' yësyësë es. Kos ì kiane wë Skëköl wé a e' o' Moisés tō yësyësë. ³Erë Jesús dalöiërta' taië tkòka Moisés tsatã wēs u wák dalöiër tkòka u tsatã es. ⁴Se' wã ijcher tō u ulitane yué yile tō, erë Skëköl dör íyi ulitane yuökwak. ⁵Mokī Moisés kanëblë' yësyësë Skëköl wé a ikanë mésoie. Ì o' ie' tō, e' wa ie' tō ì buaë kkachera Skëköl tō aishkuö tã Cristo wa e' klea'. ⁶Erë Cristo dör Skëköl wák alà, e' kanëblöke yësyësë se' dör wēs Skëköl wé es e'pa wökirie. Ì buaë yë' Cristo tō tō idoia se' a, e' wã panekesö kröröë ttsë'ne bua' wa kè tō ilo'yè, e' tã mokī se' dör Skëköl icha.

A' e' kkö'nú Skëköl kè watarttsã

⁷ E' kuëki, ì ché Wiköl Batse'r tö Skëköl yëkkuö ki, e' wà iutó buaë. E' tö ichè i' es:

“Ì cheke Skëköl tö e' ttsé a' tö i'ñe ta,

⁸ età kè a' er darë'ukwà iyöki wes a' yépa bak ká iaiaë es. Ie'pa e' ka'ka e' uk kësik kësik Skëköl wöa.

Ie'pa tö ie' wöñatkë' ká sir poë wé kè yi serku' taië e' ké a.

⁹ Skëköl tö iché tö duas dökà dabom tkëyök (40),

e' dalewa ye' tö ì kè or yi a ese wé taië ie'pa se'woie, ie'pa kkö'noie,

erë ie'pa tö ye' wöñatkë' taië.

¹⁰ E' kuëki ye' ulunekà taië ie'pa ki età ye' tö ie'pa ché i' es:

‘Këkraë ie'pa kè ki ikiar tö ye' ie'pa wëttsè,

ie'pa kè senak wes ye' ki ikiane es.’

¹¹ E' kuëki ye' ulunekà ie'pa ki età ye' iché

tö ie'pa kè döpawà wé warma ie'pa enuweke ye' tö ee.”*

¹² A yamipa, a' e' kkö'nú dö' a' isie er sulurwà ta a' kè erblöia Skëköl chók e' mik ta a' e' batsòttsa iyöki. ¹³ E' skéie a' ñi er diché ió këkraë s'tsatkè kèwö tso'ia i'ñe ta

e' dalewa. A' tö iú es as kè a' isie e' kitò'ù sene sulu wa ta a' er darërwa Skëköl yöki. ¹⁴ Se' erblò Cristo mik buaë

këkraë dö ibata ekkè wes kuaë es, e' ta moki se' tso' ie' ta. E' kuëki a' ñi er diché ió buaë. ¹⁵ Skëköl yëkkuö tö iché i' es:

“Ì cheke Skëköl tö e' ttsé a' tö i'ñe ta,

età kè a' er darë'ukwà iyöki wes a' yépa bak ká iaiaë es.

Ie'pa e' ka'ka e' uk kësik kësik Skëköl wöa.”†

¹⁶ Wépa tö Skëköl ttò ttsé' erë ie'pa e' o' ie' wöa kësik kësik, ¿e' wakpa dör yi? ¿Kè dör ie'pa ulitane yë'ttsa

Skëköl tö Egipto Moisés wa, e'pa è? ¹⁷ ¿Yi ki Skëköl

* 3:11 Salmo 95.7-11 † 3:15 Salmo 95.7-8

ulune dō duas dabom tkëyök (40)? ¿Kè dör ie'pa tö ì sulu wamblë' ká sir poë wé kè yi serku' e' a e'pa è? E' nuí kî idurulune. ¹⁸ ¿Yi a Skëköl tö ichétke: “A' kè döpa_w wé warma a' enu_weke ye' tö e_e”? ¿Kè dör ie'pa tö ie' ttè dalö_{se}o'wá e'pa è? ¹⁹ Es se' tö isué tö ie'pa kè erblëne ie' mik, e' kuëkî ie'pa kè dë'wá wé warma Skëköl tö ie'pa enu_weke e_e.

4

¹ Ñies Skëköl kablë' se' a tö se' döwami ie' tö se' enu_weke e' a. E' kuëkî e' tso'ia e' dalewa se' kawöta e' kkö'nuk taië dö' se' wele kè ulà a idò. ² Se' a Skëköl ttè buaë e' pakane wës ie'pa bak ká iaiaë, e'pa a ipakane es. Erë ie'pa kè erblëne imik, e' kuëkî ttè buaë ttsë' ie'pa tö, e' kè dör ìie bua' ie'pa a. ³ Se' erblé Skëköl mik, e'pa dörawa ie' tö se' enu_weke e' a. Erë wépa kè erblöku' ie' mik, esepa ché Skëköl tö iyëkkuö kî i' es:

“Ye' uluneka ie'pa kî etá yö ichétke

ie'pa kè döpa_w wé warma ie'pa enu_wekeyö e_e.”*

Ie' tö iché es, eré ie' kanè enewa mik ká i' yöne one etá.

⁴ Skëköl tö íyi ulitane yö' dō ká teröl. Ká de kul tá ie' eni'. Es itso' kitule wele Skëköl yëkkuö kî. E' tö ichè:

“Ká de kul etá ì kos yö'bituitö e' yöne one, e' kuëkî diwö e' wa ie' kè kaneblëne.”†

E' kuëkî se' wá ijcher tö mokî Skëköl tö se' enu_weke e' tso'tke. ⁵ Erë ttè kitule chétkeyö, e' kî Skëköl tö ichè:

“Ie'pa kè döpa_w wé warma ie'pa enu_wekeyö e_e.”‡

⁶ Es se' wá ijcher tö Skëköl tö se' enu_weke e' tso'tke se' a. Erë wépa a ttè buaë e' pakane kuaë, e'pa kè dë'wá, ie'pa tö

* 4:3 Salmo 95.11 † 4:4 Génesis 2.2 ‡ 4:5 Salmo 95.11

idalöseo'wə e' kueki. ⁷ E' ukuöki tə duas tka tajë etə Skököl tö ttè e' è skà pakène se' a ì kit se' blú bak kiè David e' tö e' wa. Ttè kitule ñe' chétkeyö, e' dör i' es:

“Î cheke Skököl tö e' ttsé a' tö i' ñe ta,
e' tə kè a' er darë'ukwə iyöki.”

Es se' isué tö ikéwö skà mé Skököl tö se' a as se' döwə ie' se' enuweke e' a, e' kéwö dör i' ñe. ⁸ Josué tö Israel aleripa enuúpa ie' kéwö ska' tə, e' ma Skököl kè wə ene skà yènene. ⁹ E' wà kiane chè tö Skököl tö se' enuwèmi wës ie' eni' mik ká i' yö'itö etə es, e' tso'ia wépa dör ie' icha esepa a. ¹⁰ Wépa dewə Skököl ene e' a, esepa enuraë wës ie' eni' es. ¹¹ E' kueki se' kè e' diché iök shkowə ene e' a as se' kè isie tö ñe'pa kè wə Skököl ttè iutène e'pa waköù.

¹² Skököl ttè dör ttsé'ka, diché tə' tajë, e' tö iwakaneweke buaë tkòka tabè kà yaule di'dië wì'kè io'kè e' tsata. Idökewə buaë dò se' er a, se' wiköl a. Ì kòs dalèrmik se' serke tso' blèule se' er a, ena ì kòs bikeitsekésö, ese weblekettsaitö tö buaë idir ö sulu idir. ¹³ Se' e' chòrakə Skököl a. Ie' yöki ì kòs yö'itö e' kè a e' blénukwə. Ì kòs tso' áie ie' wörki. E' kueki se' e' tkòwə darërë ie' ttè a.

Jesús dör se' sacerdote kibi buaë shyte

¹⁴ Se' wə sacerdote kibi tso' eköl, e' dör sacerdotepa ulitane tsata. E' dör Jesús, ie' dör Skököl Alà. Ie' mineatke tso' ká jai a se' tté chök Skököl a. E' kueki se' kawöta e' tkòkwə darërëe ie' ttè buaë klö'wekesö, e' a. ¹⁵ Se' sacerdote kibi e' wa se' wër siarë. Mik ie' bak senuk ká i' ki, etə eré ie' ma'oule ì sulu kòs wamblök wës se' es, eré ie' kè wə ì sulu wamblène yës. E' kueki ie' wə ijcher buaë tö is s'ttsër mik se' ma'orke ì sulu wamblök etə. ¹⁶ E' kueki a' shkówə Skököl wörki. Mik s'kimè kiane etə ikiösö ie' a, kè suar tə'. Ie' tö se' sueke er siarë wa, e' kueki ie' tö se' kimeräe er bua' wa.

5

¹ Wépa dör sacerdotepa kibipa e'pa kos tso' shukitule iwakpa shuá kanebloie imalepa tté chök Skéköl a. Ie'pa kanè dör iyiwak jchëule ena ilè skà merke Skéköl a, ese wakanéuk imalepa nuì olo'yoie. ² Ie'pa dör wés imalepa es. Ie'pa diché kè dë'ka buaë ì sulu wöklö'woie. Ie'pa weirke siarè wés imalepa weir ì sulu ulà a es. E' kueki imalepa kè wöblaule íyi buaë wa, arkedö ì sulu a kekraë, esepa wërmi siarè ie'pa wa. ³ Ñies ie'pa wakpa tò ì sulu wambleta', e' kueki ie'pa kawötä iyiwak jchök mè Skéköl a ie'pa nuì ki ñies imalepa nuì ki. ⁴ Kaneblök Skéköl a sacerdotè kibiie, e' dör kanè buaë, dalöiërta' taië. Kè yi yörta' sacerdotè kibiie iwák er wa. E' shushteke Skéköl è tò ta itkéka sacerdotè kibiie wés ie' tò Aarón tké'ka es. ⁵ E' sù Cristo kè e' tkëneká sacerdotè kibiie iwák er wa e' kíkoka. E' skéie Skéköl tò iché ie' a:

“Be' dör ye' alà;

ì'ñe ye' tò ikkacheke tò ye' dör be' yé.”*

⁶ Ttè kitule skà tò ichè i' es:

“Be' dör sacerdotè kekraë wés Melquisedec ese es.”†

⁷ Mik Jesús tso'ia ká i' ki, etä ie' kköyë' Skéköl a taië aneule wi'wië iè wa ì wa. Skéköl è a ie' yërmittsa duèwa ulà a, e' kueki ie' tò iki' Skéköl a tò ye' yóttsa iulà a. Ie' tò Skéköl dalöieke taië, ittè iuteke buaë, e' kueki ì kiéitö e' iuté Skéköl tò. ⁸ Eré ie' dör Skéköl Alà, erè ie' weine taië, e' wa ie' éna iane tò wés s'weir Skéköl ttè dalöie kueki. ⁹ Mik ì uk ie' patkëne e' wéitö sraa, etä ie' de S'tsatkëkwakie. Wépa tò ie' ttè iuteke, esepa kos tsatkë michoë ie' tò. ¹⁰ Ñies Skéköl tò ie' tkéka sacerdotè kibiie wés Melquisedec ese es.

* 5:5 Salmo 2.7 † 5:6 Salmo 110.4

A' erblöke Cristo mik, e' kè olo'yar a' tö

¹¹ Ttè ese tso'ia sa' wa yëno taië, erë kè a' éna ianuk bet, e' kuëki iwà pakè a' a e' dör darërëë. ¹²⁻¹³ Ká iaiäe a' erblë'mi Cristo mik, ikkë tã warma a' detke s'wöbla'ukwakpaie. Erë a' skà kianene wöbla'wè Skëköl ttè tsawe tottola ese wa. A' dör wës ala'rla es kè a' chkè darërë ñar, tso' tsu' è mik. Kam a' a iwër tö ì dör buaë ì dör suluë. ¹⁴ E' skéie chkè darërë ese dör s'wöblauetke esepa a. Ie'pa a iwënetke tö ì dör buaë ì dör suluë. E' kuëki ie'pa éna iane mik tã buaë idir mik tã sulu idir.

6

¹ E' kuëki Cristo tté tsá wa s'wöblane, e' è kè charia kekraë. E' skéie Cristo tté kí tso' taië, ese wa se' kí e' yuò as se' yör iskië wës se' kibirwa es. Kè se' kàne e' wöbla'ukne Cristo tté tsá jchertke se' wa, ese wa. Se' wa ijchertke tö s'kawöta ì sulu nuí ki s'duöwami, ese kos olo'yök. Se' wa ijchertke tö s'kawöta erblök Skëköl è mik. ² S'wöskuè tté ena s'ulà mùka s'yamipa ki ese tté wa se' wöbla'netke. S'duulewa shkerdakane ena s'weir michoë ese tté jchertke se' wa. ³ E' kuëki kè se' e' wöbla'ukia tté ese wa. E' skéie se' kí e' yuò Cristo tté skà tso'ia ese wa. Skëköl tö ikéwö mé se' a, e' tã iweraësö es.

⁴ Wépa wöa ká ñine'bak Cristo tté wa, erë e'pa tö ilo'yé, e' tã ¿wës kawö mermine ie'pa a er mane'ukne? Ì buaë mé Skëköl tö se' a, e' kak ttsëule ie'pa wa. Wiköl Batse'r dë'ñak ie'pa ki. ⁵ Ie'pa éna iane tö Skëköl tté dör buaë. Skëköl kéwö olo ta' taië datske aishkuö tã, e' diché kak s'uule ie'pa wa. ⁶ E' kos ttsëule ie'pa wa, e' watéttsa ie'pa tö, e' tã ¿wës ie'pa dömine e' ska'? E' dör wës ie'pa tso'ne Skëköl Alà ttökwane wötèwane krus mik es. Ie'pa tso' ie' wayuök sulitane wö wa. ⁷ Se' dör wës të es. Íyi kuatkëne iki, kañi yëne iki buaë, warma e' wà tskirmi buaë wà wörmí

buaë wēs iwák kī ikiane es. Të ese a Skëköl er buaë chöraë.
⁸ Erë të e' kī dika'chka tskine, kualkö tskine, ì tskine, e'
 ta e' kè dör iie bua'. Kukur ta iwayënarketke ì sulu a ta
 iñardawa.

⁹ A yamipa dalër taië sa' éna, sa' ttöke a' ta es, erë moki
 sa' iklö'weke tö a' shköke buaë s'tsatkè ñalé kī. A' kè
 dör wēs wépa tö Cristo watéttsa esepa es. ¹⁰ Skëköl dör
 yësyesë. A' kanëblöke buaë ie' a. A' tö s'batse'r malepa
 kīmeke buaë, e' wekeia a' tö buaë. E' wa iwënewa tö moki
 a' éna Skëköl dalër. E' kos kè ska' ie' er chöpawa. ¹¹ Erë
 sa' kī ikiane tö a' ulitane tö, ì buaë weke a' tö, ese kī ù er
 bua' wa dò ibata ekkë. Es ì buaë kos panekesö, e' wà döraë
 a' ulà a da'aie. ¹² Sa' kè kī ikiane tö a' bikër. E' skéie sa' kī
 ikiane tö a' dò wēs wépa erblötä' moki Skëköl mik esepa
 es. Ì muk Skëköl kablë' se' a, e' wà panekesö énaë, e' wa
 iwà döraë se' ulà a.

Se' erblömi Skëköl kablë' se' a, e' mik

¹³ Mik Skëköl kablë' Abraham a, etä ie' kè kablëne yi skà
 ttò wa. Ie' kablë' iwák ttò wa, kè yi ku' ie' tsata e' kuekī.
¹⁴ Ie' tö iyë' Abraham a: “Moki ye' ichè tö ye' er buaë
 chöraë be' a taië. Be' aleripa alöweraëyö taië.”* ¹⁵ Ttè e'
 wà pané Abraham tö énaë ta Skëköl kablë'ia, e' wà de iulà
 a. ¹⁶ Moki mik se' tö ttè mé yi a, etä imekesö yi dör se'
 tsata, ese ttò wa. Mik se' tö ttè métkes es, etä ttè e' kī kè
 ì skà ku'ia chë. ¹⁷ Es ñies Skëköl kī ikiane kkachè wöshak
 wépa a ikablë' esepa a tö moki iwà döraë ie'pa ulà a, kè
 imane'wepaneitö yës. E' kuekī ikablë' iwák ttò wa. ¹⁸ Es se'
 éna iane buaë tö Skëköl tö ittè mé se' a iwák ttò wa, e' kè
 mane'wepaneitö yës, ie' kè kachöta' e' kuekī. Ie' tö ittè mé
 se' a iwák ttò wa tö se' erblöke ie' mik e'pa tsatkeräitö. E'

* 6:14 Génesis 22.17

tö se' er pableke buaë. Ttè e' wà paneke se' tö kröröë, e' a se' e' tkòwà darërë kékraë. ¹⁹⁻²⁰ Ttè e' wà paneke se' tö, e' tö se' tkéwà darërëë wës tabechka tso' kanò wöklö'woie dayë shuà es. Jesús míkane se' yöki kéwe ká jaì a. Eë ie' tso' Skéköl wé kibi e' úshu batse'r taië shute, e' a. Úshu e' kköiëule àr datsi' buririë shukuar e' wa, e' etmik ie' tso' se' tté chök kékraë Skéköl wörki. Es ie' de se' sacerdote kibi kékraë wës Melquisedec ese es.

7

Jesús dör sacerdote kibi wës Melquisedec ese es

¹ Melquisedec bak ká kiè Salem e' blúie. Nies ie' kaneblë' sacerdoteie Skéköl dör íyi ulitane tsata e' a. Abraham e' ali'ka blu'pa skel wà ilayök Lot minets'er e'pa ki. Mik Abraham dotkene iu a, eta Melquisedec dettsa ie' ñaletsuk ta ikié Skéköl a as e' er buaë chò ie' a. ² Nies dali kos dë'ne Abram ulà a ñippè shuà, e' blatéitö dökà dabop, e' eyök méitö Melquisedec a. S'kiè Melquisedec, e' wà kiane chè “sene yösyësë e' blú.” Nies ie' dör ká kiè Salem, e' blú. Salem, e' wà kiane chè “sene bèrë,” e' kueki ñies ie' dör sene bèrë blú. ³ Kè se' wà ijcher tö yi dör iyé, yi dör imì, yi dör iditséwö, mik ikune ö mik idu'wà. E' kos kè ku' kitule Skéköl yëkkuö ki. E' kueki se' tö ichèmi tö ie' dör sacerdote kè erta'wa wës Skéköl Alà es.

⁴ Ibikeitsó buaë, e' ta a' wà ijcherdaë tö Melquisedec dalöierťa' taië sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa kos tsata. Abraham dör se' yé bak ká iaiaë dalöierťa' taië ese. Nippè shuà ibolökpa dali de ie' ulà a, e' blatéitö dökà dabop, e' eyök tsá méitö Melquisedec a. ⁵ Leví aleripa yé tsá dör Abraham wës Israel aleripa malepa es. Leví aleripa è meneat sacerdotepaie. Ie'pa dör Israel aleripa malepa yamipa, erë itso' kitule Moisés ttè dalöiëno, e' ki tö Israel

aleripa k_{os} k_{aw}öta i_{iyi} k_{os} blatök döka dabop, ta e' eyök tsá muk Leví aleripa a. ⁶ Skököl kabl'e' Abraham a tö ie' döraë skökëpa taië. Eré Melquisedec kè dör Leví aleri, erë e' a Abraham tö i_{iyi} tsá mé. Nies Melquisedec tö ikié Skököl a as e' er buaë chò Abraham a. ⁷ Sulitane wa ijcher tö yi tö e' ché o'ka a, ese wák dör yi a iyène e' tsata. ⁸ Israel aleripa tö i_{iyi} tsá meke sacerdotepa duöta'wa esepa a. Eré Skököl yëkkuö tö Melquisedec chë wës ie' tso'ia tts'e'ka es. ⁹⁻¹⁰ Mik Abraham tö i_{iyi} tsá mé Melquisedec a, eta Leví kam kur. Erë se' tö ichèmi tö Leví aleripa bak tö i_{iyi} tsá mé Melquisedec a Abraham wa, Abraham dör ie'pa yé tsá e' kuëki.

¹¹ Ttè dalöiëno me' Skököl tö Israel aleripa a Moisés wa, e' ichè tö Leví aleripa è meneat sacerdotepaie Israel aleripa ttè chök Skököl a as e' tö ie'pa nuì olo'yò. Erë e' mú a nuì olo'yarmi se' ki s_{eraa}, e' ma kè sacerdote ské kua'ki kianeia. E' kuëki Skököl tö sacerdote ské patké. E' kè dör Leví aleripa e' eköl wës Aarón es. Ie' dör sacerdote wës Melquisedec ese es. ¹² Sacerdote wés_{epa} ské maneone kua'ki, e' ta nies ttè dalöiëno tsá e' k_{aw}öta mane'wëttsa. ¹³⁻¹⁴ Sacerdote ské patké' Skököl tö chëyö a' a, e' dör Skökëpa Jesús. E' kè dör Leví aleripa eköl. Sulitane wa ijcher buaë tö ie' dör Judá aleri. Moisés kè wa ì yëule tö Judá aleripa dömi sacerdotieie. E' kuëki kè ie' aleri isie tkëuleka sacerdotieie.

¹⁵ Sacerdote ské tkënekane kua'ki wës Melquisedec ese es, e' ta se' éna iwà ane tö nies ttè dalöiëno meneat Moisés a e' maneonettsa. ¹⁶⁻¹⁷ Skököl yëkkuö ki itso' kitule tö ie' tö Jesús a iché i' es:

“Be' dör sacerdote k_{ekraë} wës Melquisedec ese es.”*

* 7:16-17 Salmo 110.4

E' kuəkḡ se' wā ijcher tō Jesús kè tkēnekā sacerdotēie ie' ditséwō wa wēs Moisés ttè kḡ itso' kitule es. Ie' de sacerdotēie ie' ser michoë, kè duōtā'wā, e' diché wa. ¹⁸⁻¹⁹ Moisés ttè dalöiēno bak kenet, e' kè a yi onuk buaë yēsýēsē Skéköl wōā. E' kè diché tā', kè dör iie bua' ese woie. E' kuəkḡ ttè e' maneḡnettsā. E' skéie ttè pa'alḡ wā panekesö kröröë e' dör ibua'ie ttè kēchke tsātā, e' wa se' e' batsōwami buaë Skéköl mik kè kḡ ì sulu nuḡ tā'ia.

²⁰ Nies mik Skéköl tō Jesús tkē'kā sacerdotēie, etā ie' kablē'ia iwák ttò wa tō ikaneblò michoë sacerdotēie. Ie' kè kablēne es sacerdotēpa dör Leví aleripa, e'pa a. ²¹ Erë mik ie' tō Jesús tkē'kā sacerdotēie, etā ie' kablē'ia iwák ttò wa ttè i' wa:

“Be' dör sacerdotē kekraë.

Ye' kablé be' a ye' wák ttò wa, e' kè olo'yepayö yēs.”†

²² Es Skéköl kablē' Jesús a, e' wa se' wā ijcher mokḡ tō ttè pa'alḡ mēne se' a, e' dör bua'iewā ttè kēchke mēne Israel aleripa a e' tsātā. Jesús wa se' wā ijcher yēsýēsē tō iwā suerasö.

²³ Nies sacerdotēpa dör Leví aleripa, e'pa duōtā'wā, e' kuəkḡ ie'pa kè a kaneblēne kekraë. E' kuəkḡ ie'pa ské tkēulekā taië. ²⁴ Erë Jesús ser michoë, e' kuəkḡ ie' kè skéie yi tkēnukkā. ²⁵ Wépa kōs shkōkewā Skéköl wörkḡ Jesús batamik, esepa ttè chök ie' tso'ie kekraë Skéköl a, e' kuəkḡ ie'pa kōs tsāt_ḡkērmie ie' a buaë kekraë.

²⁶ Es se' isuë tō Jesús dör sacerdotē kibiie chökle. Ie' dör batse'r. Kè ì sulu ku' ikḡ, kè iaulekā sene sulusi wa. Ie' butsulettsā pē' sulusipa yöki. Skéköl tō ie' tkēkā ká jai a íyi ulitane tsātā. Sacerdotē ese kiane se' kḡ. ²⁷ Ie' kè dör wēs sacerdotē kibi malepa es. Ká bit tā ie'pa kawōtā iyiwak jchök mē Skéköl a ie'pa nuḡ kuəkḡ. E' ukuōkḡ tā iyiwak kḡ

† 7:21 Salmo 110.4

jchekerakitö mè Skèköl a imalepa nuì kueki. Erë e' kòs skéie Jesús e' me'ttsa ttèwà etökicha è se' nuì patuoie, e' kè skà tköpaia. ²⁸ Wèpa tkèuleka sacerdotepa kibiie Moisés ttè wa, moki e'pa dör wes s'malepa es, kè diché dè'ka e' kkö'nuk buaë yësyësë. Erë Moisés ttè kite, e' ukuöki ta Skèköl kablè' iwák ttò wa tö ie' alà tkërdaka se' sacerdote kibiie, e' dör se' sacerdote kibi yöbië bua'iewa yësyësë e'.

8

Jesús dör ttè pa'ali me' Skèköl tö, e' wakanéukwak

¹ Ì kòs cheratse sa' tö e' wà dör i': Jesús tso' se' wà sacerdote kibiie. Ie' tkër dalöierťa' taië ká jai a Skèköl ulà bua'kka. ² Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' tso' iwakanéuk Skèköl wé batse'r chökke tso' ká jai a e' a. E' kè yöne s'ditsö wà, e' yö' ie' wák tö.

³ Sacerdote kibi kòs tkëneka iyiwak tso'rak iwa jchè mè Skèköl a ena ì skà mekerakitö, e' wakanéuk imalepa tsatkoie ie'pa nuì ulà a. E' kueki Jesucristo kawöta ñies ilè muk Skèköl a se' tsatkoie. ⁴ Erë ie' kè tö ikaneweku' ká i' a, iwakanewëkeitö ká jai a. Moisés ttè dalöiëno tö ichè tö Leví aleripa è tkërkami sacerdoteie. E' kueki Jesús mú tö iwakanewëke ká i' a, e' ma ie' kè tkënuikka sacerdoteie, ie' kè dör Leví aleri e' kueki. ⁵ Ì kanewëke sacerdotepa tö ká i' a, ese dör ibua'ie tso' ká jai a, e' kleeke ie'pa tö ká i' a. E' dör wes ibak Moisés ta es. Mik Moisés tö u yueketke Skèköl a, eta Skèköl tö iché ie' a: “Ittsó, ì kòs yuó wes be' a ikkayëne Sinaí kébata a e' suë.” E' kueki se' wà ijcher tö Skèköl wé kibi tso' ká i' a, e' dör ichökke tso' ká jai a e' klí è. ⁶ Erë Jesús tkëneka se' sacerdote kibiie, e' wakanewëkeitö buaë sacerdotepa tso' ká i' a e'pa tsata. Ñies ie' batamik ì muk Skèköl kablè' se' a ttè pa'ali wa, e' dör ibua'ie. E' kueki ttè e' dör buaë shütë ttè këchke tsata.

Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' kè dalötq'ia

⁷ Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' mú dör wë' as Skëköl tö se' kiöwä buaë, e' ma ttè skà pa'alì kè kianukia. ⁸ Erë ie' isué tö ie'pa kè wä ttè tsá mène ie'pa a, e' wà iütène buaë. E' kueki itso' kitule Skëköl yëkkuö ki e' tö ie'pa chë i' es: “Skëköl tö ichè: Aishkuö ta kawö döraë, e' kèwö ska' ta ye' tö ttè pa'alì meraë Israel wakpa a ena Judá wakpa a.

⁹ Ttè e' kè dör wes ttè tsá me' ye' tö ie'pa yépa bak ká iaiaë e'pa a es.

Ttè e' me'yö ie'pa a mik ie'pa ulaië'yö er bua' wa ibak klöulewä Egipto e' yottsaië eta.

Erë ttè me'yö ie'pa a, e' wà kè iütène ie'pa wä, e' kueki ye' tö ie'pa me'at.

¹⁰ Nies Skëköl tö ichè:

Ttè pa'alì meraëyö Israel aleripa a aishkuö ta, e' dör i' es: Ye' ttè dalöiëno e' merdaë ie'pa er a,

ta ie'pa tö iüteraë er bua' wa iwákpa er wa.

Ye' döraë ie'pa Këköl,

ta ie'pa döraë ye' icha.

¹¹ Ie'pa kos, tsitsirpa dò këkëpa, e'pa batsdaë ye' mik.

E' kueki kè ikiarpaia tö yi tö iyamipa ö o'ka wöbla'weia as ibats ye' mik.

¹² Ì sulu kos wamblekerakitö, e' nuí olo'yeraëyö ie'pa ki, kè ibikeitsepaiayö.”*

¹³ Es Skëköl tö ichè tö ttè pa'alì meraëitö se' a. E' wa ie' tso' ichök tö ttè tsá mène, e' dör këchke wöitewä. Ì kos ianewatke këchke, e' bet ta kè iku'ia.

* 8:12 Jeremías 31.31-34

9

Cristo dewa Skëköl wé a ká jai a se' tté chök

¹ Ttè dalöiëno tsá me' Skëköl tö Israel aleripa a, e' a ttè tso' tö wes ie'pa kawötä Skëköl dalöië e' wakanéuk. Ñies ie'pa wä u tso' etkue batse'r ká i' a iwakanéwoie. ² Ie'pa tö u yö' Skëköl dalöië e' wakanéwoie, e' blatérakitö böt. Úshu kewé e' kiè úshu batse'r. Úshu e' a bö'wö taloka tso' et, ñies ká' tso' et, e' kī pan meke Skëköl a, ese me'r. ³ Úshu skà tso' datsi' buririë shukuar, e' etmik, e' kiè úshu batse'r taië shütë. ⁴ Úshu e' a ká' tso' yöule orochka wa íyi masmas ña'woie Skëköl a e'. Ñies kalkuö tkër ek, e' paiëulewä orochka wa. Kalkuö e' shua tka' tso' etk yöule orochka wa. Tka' e' a chkè me' Skëköl tö Israel aleripa a kiè maná, e' kak tso' blëule. Ñies kalkuö ñe' shua Aarón shko kéli përi tskinëka, e' tso' blëule. Ñies ishua ák tak tso' böt, e' kī Skëköl tö ittè dalöiëno kit. Kalkuö e' kiè Ttè Mène Ñì A Kélkuö. ⁵ Kalkuö e' bata kī Skëköl biyöchökwak pik tä' kiè kërub, e' diököl tulur böt. E' tö se' a iwà kkacheke tö Skëköl olo tso' eë. Ipik meuleka kalkuö kköshto bata kī, eë Israel aleripa nuì olo'yarke. Erë i' tä íyi ekkë kè wà pakanuktsä ye' a iskië.

⁶ Es íyi ulitane bak kanequle buaë Skëköl wé a, tä sacerdotepa bak shkökwa këkraë úshu batse'r e' a iwakanéuk. ⁷ Erë sacerdote kibi, e' è a kawö tso' shkowa úshu skà tso' dör batse'r taië shütë e' a. Eë ie' döwami etökicha è duas wa duas wa. Mik ie' mi'kewä eë, etä ie' wä iyiwak pé mi'ke mè Skëköl a e' nuì kī, ñies ì sulu wamblé pè' malepa tö kè wä jcher ie'pa wä, ese nuí kī. ⁸ E' kos wa Wiköl Batse'r tö se' a iwà kkacheke tö úshu batse'r, e' wakaneorkeia, e' dalewa kè sulitane döpwä úshu batse'r taië shütë e' a. ⁹⁻¹⁰ Ì kos kaneweke judiowak sacerdotepa tö ttè dalöiëno tsá mène ie'pa a, e' wa, e' dör chkeie, di'yeie, se' batse'weie, ese

kos dör s'pa kikkè è batse'woie. E' tö se' kimeke kam ttè manerne e' dalewa è. E' kuëki ì meke ie'pa tö Skëköl a idalöie e' wakanéwoie, ñies iyiwak kos jcheke mè ie' a se' nuì ki, ese kos kè a wépa tö ie' dalöieke es, esepa erbikè pairinuk. Ie'pa ittse tö inuì tso'ia ie'pa ki. Erë ì kos kaneweke ie'pa tö Skëköl wé a, e' tö ttè pa'alì mé Skëköl tö se' a Jesús batamik, e' wà kkacheke i'ñe ta.

¹¹ Cristo dë'bitubak. Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' dör ttè buaë pa'alì me' Skëköl tö se' a e' wakanéukwak. Ie' dur iwakanéuk Skëköl wé tso' ká jai a, e' a. Skëköl wé e' kè yöne s'ditsö wa, e' kè dör wes íyi tso' ká i' a es. E' kuëki Skëköl wé e' dör buaë shute itso' ká i' a e' tsata.

¹² Etökicha ème Cristo dewa Skëköl wé tso' ká jai a e' shu batse'r taië shute, e' a s'tsatkoie. Ì wé ie' tö ee, e' dör wë', kè ie' mi'pane iskà kanéukne. Mik ie' dewa ee, eta kè ie' wa chibo ö baka pé mène mè Skëköl a se' nuì ki. E' skéie ie' wák kötewa e' pé mí ie' wa. Es ie' tö se' yëttsa michoë se' nuì ulà a. ¹³ Wépa bak ttè këchke dikia, esepa iane ñá, e' ta chibo pé ö baka wë'ñe pé ese sklippeke sacerdotepa tö ie'pa ki ö isalema baka alaki pupula ña'weke ese muluchka diöbléka di' wa e' sklippekerakitö ie'pa ki. Moki e' tö ie'pa pa kikkè batse'wéne paiklé. ¹⁴ Erë e' dör es, e' yita buaë Cristo pé diché ta' taië iyiwak pé tsata. Skëköl Wiköl yöbië, e' batamik ie' wák e' me'ttsa ttëwa se' skéie wes iyiwak kè ki ì sulu ku' mè Skëköl a ese es. Ie' pé tö se' erbikè paiklémi ì sulu nuì ki s'duöwami ese yöki as se' tö Skëköl chók e' dalöie.

¹⁵ Jesucristo dör ttè pa'alì me' Skëköl tö se' a, e' wakanéukwak. Ì sulu kos wamblë' wépa bak ttè tsá mène e' dikia e'pa tö, e' nuì ulà a ie'pa yënettssa Jesús kötewa krus mik e' batamik. Ñies e' batamik ì buaë yöbië muk

Skëköl kablë' wépa klöq'bakitö as idò ie' ichaie esepa a, e' döraë ie'pa ulà a. ¹⁶⁻¹⁷ Ye' tó iwà pakè a' a i' es: Kam s'duòwà e' yökì s'wöblane ì mekesö s'yamipa a, ese yëkkuö mukat. Yëkkuö e' wà kè merpa, yi tó imé ese tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Iwak blënewa, e' è ta imermi. E' kuekì s'kawöta isaükwà bua'ie tó yi tó imé, ese wák blënewatke yëkkuö e' wakanéwömi. ¹⁸ Es ñies ttè tsá mène, e' mène iyiwak jchëule e' pé tène ese wa. ¹⁹ Ttè tsá mène dalöiëno, e' wà paka' Moisés tó Israel aleripa kos a. E' ukuökì ta chibo ena baka wë'ñe pé shütékaitö di' wa. E' sklippéitö yëkkuö kì Skëköl ttè dalöiëno tso' kitule e' kì, ñies e' sklippéitö Israel aleripa kos kì kal kiè hisopo e' ulatska mik datsi'tak batsë rratulewà e' wa. ²⁰ E' wëkeitö ta icheramiitö i' es: "Pé i' dör iwà kkachoie tó ttè mé Skëköl tó se' a e' tsá kaneonemitke." ²¹ E' sù Skëköl wé ena ì kos tso'ia Skëköl dalöië e' wakanéwoie, ñies ese kì Moisés tó pé sklippé. ²² Mokì ttè dalöiëno tsá mène, e' wa ta tsir eta iyi ulitane batse'wëkene pé wa. Ñies e' tó ichè tó iyiwak jchëule ese pé kè tène, e' ta se' nuì kè olonuk se' kì. ²³ İyi tso' Skëköl wé tso' ká i' a e' a, e' dör ì tso' Skëköl wé tso' ká jai a, e' klí è. İyi ekkë kawötà batse'wè iyiwak jchëule mè Skëköl a, ese pé wa. Erë Skëköl wé a iyi tso' ká jai a, e' kawötà batse'wè ì dör buaë shütë iyiwak pé tsatà, ese wa.

²⁴ Ì buaë e' dör Cristo. Ie' kè dë'wà Skëköl wé shü batse'r yöne s'ditsö wà tso' ká i' a, e' a. E' dör ibua'ie tso' ká jai a, e' klí è. E' skéie ie' de ká jai a Skëköl wé chökle e' a, eë ie' tso' Skëköl a se' tté chök. ²⁵ Judiowak sacerdotepa kibipa, e'pa kawötà shkökwa Skëköl wé shü batse'r taië shütë, e' a iyiwak pé muk Skëköl a se' nuì kì duas bik ekkë etökicha etökicha. Erë Jesús kè dë'wà taië wës ie'pa es. ²⁶ Imú dör es, e'ma ká i' yöne dò ikkë ta, eta ie' kawötà e' muktsa

ttèwà duas bit ekkè. Erë e' kè dör es. E' skéie, i' ñe tã mik ká i' erkewatke, etã ie' de e' muktsã ttèwà se' skéie etökicha è se' nuì qos paiklottsã. ²⁷ Sulitane a kawö meneat duökwa etökicha è, e' ukuöki tã se' shulirdaë. ²⁸ Es ñies Cristo e' me'ttsã ttèwà etökicha è, se' taië e' nuì paiklottsã. Ie' skà dörane, erë e' kè dör se' nuì shulök. Ie' dörane wépa tso' ie' panuk esepa tsatkök.

10

Ttè dalöiëno kè a se' nuì pairinuktsã

¹ Ttè dalöiëno mène ká iaiäë Moisés wa, e' dör ì bua'ie doia se' a Cristo batamik aishkuö tã, e' biyó yëne. E' dör wes ilo es, kè dör iwà chók. E' kueki ttè e' kè a wépa dökewã Skököl ska' iyiwak jchök mè ie' a kekraë duas bik ekkè esepa batse'onuk da'a. ² Ttè e' mú a ie'pa nuì pairinettssã moki, e'ma ie'pa er kè tó ie'pa kkatèpaia tã ie'pa kè tó iyiwak jchepaia mè Skököl a. ³ Erë e' kè dör es. E' skéie mik ie'pa tó iyiwak jcheke mè Skököl a duas bit ekkè, etã e' tó ie'pa er awekene ì sulu wamblekerakitö ese ska'. ⁴ E' wà dör tó se' nuì kè pairirpattsã baka wë'ñe pé wa ena chibo pé wa.

⁵ E' kueki mik Cristo döketke ká i' a, etã ì tso' kitule Skököl yëkkuö ki, e' chéitö Skököl a, e' tó iché i' es:

“Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a,
e' kè kiane be' ki.

Erë be' tó ye' yueketke s'ditsöie chkà tã' diché tã'.

⁶ Iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a
ena ilè skà tso' mè be' a nuì paikloie,
e' kè wër bua' be' wa.”

⁷ E' ukuöki tã Cristo tó iché Skököl a:

“A Skököl, i' ye' dur ì kiane be' ki wè e' woie,

wes ye' tté tso' kitule be' yëkkuö k_i es.”*

⁸ Kewe ie' tö iché Skëköl a: “Iyiwak jcheke mè be' a ena ilè skà tso' mè be' a, ñies iyiwak jcheke ña'wè wa'ñe be' a nuì paikloie, ese kòs kè kiane be' k_i, kè iwër bua' be' wa.” Eré ie' tö iché es, eré ese kòs yè'atbakitö dalöiè Skëköl ttè dalöièno tso'tke kitule e' k_i. ⁹ E' ukuök_i tã ie' tö iché: “A Skëköl, i' ye' dur ì kiane be' k_i wè e' wöie.” E' wa se' éna iane tö iyiwak jcheke ie'pa tö ttè tsá dik_ia ese kòs skéttsa Skëköl tö iské pa'al_i mokane, e' dör Cristo kótewã se' skéie e'. ¹⁰ Ì kiane Skëköl k_i e' wà o' Jesucristo tö. Ie' wák e' me'ttsã ttèwã se' skéie etökicha è, kè skà tteta'wãia. E' kuek_i Skëköl tö se' batseq'.

¹¹ Këkraë judiowak sacerdotepa tö iwakanewëke. Ká bit tã ie'pa tö iyiwak jcheke mè Skëköl a sene sulu nuì k_i. E' è kanewëke ie'pa tö taië këkraë, eré e' kè a nuì pairinuktsa. ¹² Eré Jesucristo e' me'ttsã ttèwã se' nuì skéie etökicha è, kè skà tteta'wãia, e' ukuök_i tã ká jaì a ie' tkè'kã dalöiërta' taië Skëköl ulà bua'kka. ¹³ Ee ie' tkër Skëköl e' aléka ibolökpa kòs k_i, e' mekerö ie' klò dik_ia e' panuk. ¹⁴ Ie' e' me'ttsã ttèwã se' skéie etökicha è, e' wa wépa dör ie' icha, esepa batse'wéitö buaë ichökle Skëköl a etökicha è, kè batse'wè kianeia.

¹⁵ Ñies Wiköl Batse'r tö iché tö e' dör moki. Ie' tö iché Skëköl yëkkuö k_i i' es:

¹⁶ “Kãwö döraë tã ye' tö ttè pa'al_i meraë ie'pa a, e' tö iché i' es:

Ye' ttè dalöièno e' merdaë ie'pa er a, etã ie'pa tö iiüteräë er bua' wa iwákpa er wa.

¹⁷ Ie'pa e' wamblò sulu kòs, kè e' bikeitsepaia ye' tö.”†

* 10:7 Salmo 40.6-8 † 10:17 Jeremías 31.33,34

¹⁸ Es se' éna iane tö se' nuì olo'yane se' ki, kè se' kawötaia ì skà muk Skèköl a se' nuì ki.

Se' a kawö mène shkowa Skèköl wörki

¹⁹ A yamipa, e' kuëki i'ñe ta se' döwami buaë Skèköl dör batse'r taië shute e' ska', kè suarta', Jesús kötewa ipé tëne taië, e' batamik. ²⁰ Kè yi dötawä Skèköl wörki éanas wes kè yi dè'wä éanas Skèköl wé úshu nanetkëar datsi' buririë wa e' etmik es. Erë Jesús kötewa se' skéie e' chë datsi'ukuö jchënane e' tö. E' wa ñala pa'alì dö Skèköl ska', e' kköyë'ttsa ie' tö se' a, e' dör sene michoë e' ñalé. ²¹ Jesús dör se' sacerdote taië. Ie' dör se' dör Skèköl icha, e'pa kos wökir. ²² E' kuëki se' shkòwä Skèköl wörki er moki wa ena erblè ie' mik yësyësë e' wa. Se' erbikè sulu e' pairiulettsa. Se' batse'ouletke, e' dör wes s'pa skuè buaë manene di' maneneë wa es. ²³ Skèköl ttò mokië. Ì uk ie' kablè' se' a, e' weraëitö. E' wà panekesö kröröë. E' kuëki se' e' tkòwä darërë ttè e' a, kè tö ibikeitsè böt böt. ²⁴ A' tö ibikeitsó tö wes a' a ñi kimermi as a' kí ñi dalëritsò buaë, ñies as a' tö ì buaë kí ù taië ñi kimoie. ²⁵ Se' ñi dapa'uke, e' kè olo'yar a' tö wes se' welepa wöblane iwamblök es. E' skéie a' er kí diché ió ñita. E' yita mik se' tö isué tö Skèkëpa Jesús datskene, e' kèwö dökewatke, etä a' er kí diché iërmi ñita.

²⁶ Ttè mokië e' jchertke se' wä, erë e' ukuöki ta ì sulu wamblekeiasö wöbla wa, e' ta kè ì ku'ia jchë mè Skèköl a e' nuì olo'yoie se' ki. ²⁷ Iwamblésö es, e' ta s'pauirke shulè wa, e' è tso' se' panuk. E' dör bö' ñarke taië wa Skèköl tö ibolökpa ewerawa e'. ²⁸ Ká iaiaë yi tö ttè dalöieno me'at Moisés tö, e' dalösewéwä ta ikkatökwakpa dör bül ö mañal, e' ta ese wák ttekewä kè ulé klöule. ²⁹ E' dör es, e' ta wépa tö Skèköl Alà dalösewéwä ¿wes esepa kè weirpa taië shute? Jesús pé wa ttè pa'alì mène se' a e' wakaneone,

e' pé tuè taië e' wa ie'pa batse'one, erë isuekerakitö wes se' ëse pé es. Nies Skëköl Wiköl er buaë ché se' a, e' chekerakitö suluë. ¿Wes ie'pa tkömishkar e' nuí ulà a? ³⁰ Skëköl mik se' bàtse e' tö ichè iyëkkuö k_i i' es: “Ye' è wöki iské wërke wè. Yi tö ì sulu wamblé ese ské wërayö iki.”[‡] Nies ichéitö: “Skëköl icha qos esepa shuleraë ie' tö.”[§] ³¹ ¿Se' arwa Skëköl chók ulà a weinuk, e' dör siarë ichók!

³² Erë a' éna ianú tö mik kuaë Skëköl tö a' er ñi o' Jesús tté buaë wa, e' kéwö ska' ta pé' tö a' we'ik siarë Jesús tté buaë kueki. Erë e' qos dalë'ttsë' a' tö er bua' wa. ³³ Mikle ta pé' tö a' ye' suluë, ie'pa tö a' we'ik siarë sulitane wörki. Mikle ta a' wák er wa a' e' ché weinuk wépa weirke es esepa ta. ³⁴ Wépa wötëne s'wöto wé a' Jesús tté kueki, esepa su' a' tö er siarë wa, ie'pa kime' a' tö. A' wa ijcher tö ì bua'ie kè erta'wa ese tso' taië a' wa ká jaì a, e' kueki mik pé' tö a' íyi qos yë'lur a' yöki, eta e' dalë'ttsë' a' tö ttsë'ne bua' wa. ³⁵ A' kè e' ökwa a' weirke e' yöki, e' ské merdaë a' a' taië, e' kueki iwöklö'ú a' tö darërë. ³⁶ A' weirke e' dalë'ttsök a' kawöta bèrë er bua' wa as a' tö iù wes Skëköl ki ikiane es, ñies as ì buaë muk a' a' ie' kablë' e' mùitö. ³⁷ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö k_i es, e' tö Cristo tté ché i' es:

“Wé kawöta dök e' datse kukuie,
e' kè k_i kawö tkòpa taië.

³⁸ Erë wépa dör ye' icha serke yësyësë,
esepa erblé buaë ye' mik, e' kueki ie'pa ser michoë.
Erë ie'pa wépa suanéka ta ye' tté olo'yéraitö,
e' ta kè ye' wa ie'pa wërpaia buaë.”*

‡ 10:30 Deuteronomio 32.35
Habacuc 2.3-4

§ 10:30 Deuteronomio 32.36

* 10:38

Es itso' kitule Skëköł yëkkuö k_i. ³⁹ Erë se' kè dör wes wépa tö Jesús tté buaë e' olo'yé esepa es. Ie'pa weirdaë siarë aishkuö ta. Se' erblöke buaë Jesús mik, e' kuek_i se' tsatkërdaë.

11

Se' erblò Skëköł mik wes këköpa bak ká iaiaë erblé' imik es

¹ Erblé Skëköł mik, e' wà kiane chè tö se' tö iklö'wé mok_ië tö ì muk ie' kablé' panekesö, e' meraëitö se' a. Eré e' kè wërta' i'ñe ta, erë se' tö iklö'wé yësyësë tö iwà suerasö.

² Se' yépa bak ká iaiaë, e'pa bak erblök Skëköł mik, e' kuek_i ie'pa yé' ie' tö tö ie'pa dör buaë ie' wöa.

³ Se' erblöke Skëköł mik, e' kuek_i se' wà ijcher tö ie' tö fyí ulitane yö' iwák ttè wa. E' wà kiane chè tö ì kos wërta' suésö i'ñe ta, e' yöne ì kè wërta', e' è wa.

⁴ Abel erblé' Skëköł mik, e' kuek_i ì mé ie' tö Skëköł a inu_i k_i, e' dör bua'ie ì mé Caín tö, e' tsata. Abel erblé Skëköł mik, e' kuek_i Skëköł tö ie' klö'wé wes p' buaë yësyësë es. Nies ì mé ie' tö Skëköł a e' wër buaë Skëköł wa. Ie' blënewabak ká iaiaë, erë ie' erblé Skëköł mik, e' tté pakarkeia i'ñe ta.

⁵ Enoc erblé' Skëköł mik, e' kuek_i ie' kè blënewa. Ie' minetsër ttsë'ka Skëköł wä, e' kuek_i kè yi wä ie' nu kune. Skëköł yëkkuö ichè tö kam Enoc mi'tsër Skëköł wä, e' yöki ie' wër buaë Skëköł wa. ⁶ Yi isie shkakwä Skëköł wörk_i, ese kawöta iklö'uk tö mok_i Skëköł tso'. Nies ie' kawöta iklö'uk tö wépa tö Skëköł yuleke er mok_i wa, esepa ulä a iwä döraë. E' kuek_i kè se' erblöku' Skëköł mik, e' ta kè se' a ì onuk wërmi buaë ie' wa.

⁷ Noé erblé' Skëköł mik, e' kuek_i mik Skëköł tö ie' a iché tö ì sulu tköraë ká i' k_i kè suule yi wä ese, eta ie' tö itté iuté. Ie' tö kanò bërïe yué etö, e' a ie' ena iyamipa e' è tsatkëne.

E' wa ikkayëne tö imalepa ki nuì tso'. Ñies sene yësyësë dõmi se' ulà a s'erblé Skëköl mik e' wa, e' de ie' ulà a.

⁸ Abraham erblé' Skëköl mik, e' kueki mik e' tö iché ia: “Be' yú ká yë'yö tö imeraë be' a e' a,” eta iütéitö. Eré ie' kè wà ijcher tö ká wé a ie' mírö, erë bet ta ie' yéttsa iwák ká a. ⁹ Ie' erblé Skëköl mik, e' kueki mik ie' de ká yëne ie' a ee, eta ie' sené wës s'dami shkal ser es. Ie' sené úla yöule datsi'tak wa, ese a. Ie' alà Isaac ena itala Jacob, e'pa ñies sené wës ie' es. Ñies ie'pa a ká e' muk Skëköl kablé'. ¹⁰ Ká bua'ie kè erta'wa bikeitsbak Skëköl tö, yö'itö ká jaì a, e' wà pané Abraham tö. E' kueki ie' sene' wës s'dami shkal ser es, e' dalë'ttséitö er bua' wa.

¹¹ Skëköl tö iyë' ie' a: be' alà kōrakā be' alaköl Sara e' ta. Eré ie' dewatke kēkēpala aluë, ñies Sara wake' kè dōta' alàë, erë ie' iklö'wé tö Skëköl kablé' ie' a e' weraëitö. E' kueki diché mène ie' a alà kōka. ¹² Ie' dewatke kēkēpala aluë, erë es ie' de alàë. Ilà e' wa ileripa dē'bitu tajë kè shtar ekkë wës bëkwö tso' tajë ö tsa'wö tso' tajë dayë kkōmik kè shtar es.

¹³ Ie'pa ekkēpa kos erblé' Skëköl mik, kè ilo'yane ie'pa wā, es ie'pa blērulune. Ká muk Skëköl kablé ie'pa a, e' wà kè dē' ie'pa ulà a ie'pa tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë ie'pa tö iklö'wé tö iwà dōraë ie'pa ulà a aishkuö ta. E' dör ie'pa a wës ilo suë kamië es. E' kueki ie'pa tö iyë' tö ie'pa ser ká i' ki wës ká kuā'ki wakpa dami shkal es. ¹⁴ Wépa tö ichè es, e' wa iwēnewā tö ie'pa tso'ia ká yulök iwákpa a. ¹⁵ Ie'pa mú tso'ia wé ie'pa manete, e' ké bikeitsök, e'ma ie'pa mi'mine buaë ká e' a. ¹⁶ Erë ie'pa tö ká bua'ie e' kkecheke, e' dör ká tso' ká jaì a. Skëköl tö ká e' yö'bak ie'pa a, e' kueki Skëköl kè jaëne tö ie' kiè ie'pa Këköl.

¹⁷⁻¹⁹ Skëköl kablé' Abraham a ttè i' wa: “Be' aleripa chōkle, e'pa dōraë Isaac wa.” Erë e' ukuöki ta ie' tö iché

ia: “Isaac ttówa mè ye' a ye' dalöioie.” Ie' k_i ikiane suè tö moki Abraham erblöke ie' mik, e' kuek_i ie' ima'wé es. Abraham erblé Skéköl mik, e' kuek_i moki ie' tö Isaac mekettsa wes Skéköl tö ie' a iyé' es. Ie' tö ibikeitsé tö ie' tö ilà ttéwa, e' ta Skéköl a ishkerkamine, e' kuek_i ie' tö ittekewa. Erë bata ekké ta Skéköl tö ie' wöklö'wé. E' kuek_i ichémisö tö e' dör wes Isaac kötewa shkenekane es.

²⁰ Isaac erblé' Skéköl mik, e' kuek_i ie' tö iyé', ila'r Jacob ena Esaú, e' pa a tö aishkuö ta Skéköl er buaë chöraë ie' pa a.

²¹ Jacob erblé' Skéköl mik, e' kuek_i mik ie' blërkewa, e' kèwö döketke, eta ie' tö iyé' italapa dör José ala'r e' pa a eköl eköl tö Skéköl er buaë chöraë ie' pa a. Nies Skéköl dalöié ie' tö ie' e' duedur ishko kéli mik e' dalewa.

²² José erblé' Skéköl mik, e' kuek_i mik ie' blërkewatke, eta ie' tö iché tö aishkuö ta Israel aleripa e' yörattsarak Egipto. Es ie' ichéat tö mik a' e' yéttsa ká i' a eta ye' nu tso' blëule e' tsúmi a' tö bléwa wé a' mírö ee.

²³ Nies Moisés yé ena imì, e' pa erblé' Skéköl mik. Mik ie' kune', eta ie' pa tö isué tö alala buaala kune. Egipto blú tö iyé' tö Israel aleripa alala kurke wépa, e' pa kos ttekelur. Erë Moisés yé ena imì, e' pa erblé Skéköl mik, e' kuek_i ie' pa kè suane blu' ttè yöki. Ie' pa tö Moisés blé dökä si' mañat itsatkoie.

²⁴ Moisés talane Egipto blú duöchkeie dalöiërta' taië. Erë ie' erblé Skéköl mik, e' kuek_i mik ie' de këchke, eta e' kos watéttsa ie' tö. Ie' kè k_i ikiane tö ie' kirwa Egipto blú duöchke. ²⁵ Ie' a ta weinuk wépa dör Skéköl icha, esepa ta, e' dör buaë tkökä sene sulu tö s'ttsé'weke buaë ekuölö è, ese kos tsata. ²⁶ Ì buaë döraë ie' ulà a aishkuö ta iskéie, e' è k_i ie' er me'rie. E' kuek_i ie' tö bikeitsé tö iweir kos wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' tté k_i, e' dör buaë shute, íyi bua'bu tso' Egipto ese kos tsata.

²⁷ Moisés erblë' Skëköl mik, e' kuëkî ie' e' yéttsa Egipto, kè suane Egipto blú ulune yöki. Ie' e' tkëwá darërë Skëköl kè wërta' e' mik kè ilo'yane ie' wá. ²⁸ Ie' erblë' Skëköl mik, e' kuëkî ie' tö Israel aleripa patké Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' këwö tkö'uk. Ie' tö ie'pa patké obeja pupula ttökwa ta ipé sklippök ie'pa ukk kôs e' mik. Ie'pa tö iwé es as Skëköl biyöchökwak patké Skëköl tö s'ttökulur, e' kè mi'wá u a alà wëm tsá kune, esepa kôs ttökulur.

²⁹ Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kuëkî ie'pa tkami Dayë Mat shüa wës íyök è kî shkè es. Erë mik Egipto wakpa mí ie'pa itöki, eta e'pa kî dayë uneka tö ie'pa kôs ttélur.

³⁰ Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kuëkî ie'pa shké ká kiè Jericó kköiëule e' pamik döka ká kul. E' ukuökî ta ká e' kköiëule kôs, e' tkënettsa iski. ³¹ Nies alaköl sulusi kiè Rahab, e' erblë' Skëköl mik. E' kuëkî mik wëpa bölpatkë' Josué tö Jericó weblök bër akir, eta e'pa ki'waitö bèrë blë' itsatkoie. E' kuëkî ie' kè dunewañak wëpa tö Skëköl ttè dalösewéwá esepa ta.

³² Ye' a ikí yërmi taië. Gedeón ena Barac ena Sansón ena Jéfté ena David ena Samuel ena Skëköl ttekölpa kôs, e'pa kôs tté pakarmi ye' a, erë ye' kè kawö kune i' ta ipakoie sëraa. ³³ Ie'pa ena pë' skà erblë' Skëköl mik wës ie'pa es, e' wa e'pa welepa e' aléka ká kuá'ki kuá'ki wakpa kî. Nies ie'pa welepa ttè dalöiëno e' wakanewé yësyësë. Nies Skëköl kablë' ie'pa a, e' wà de ie'pa ulà a. Ie'pa welepa tö ma'name kkò tsatéwá. ³⁴ Ie'pa welepa kè kî bö' dakaneka. Ie'pa welepa ttekewatke tabè wa, e' tsatkée Skëköl tö. Ie'pa welepa kè diché ta', erë idiché iëne. Ie'pa welepa ñippé darërë ta ie' aléka ká kuá'ki ñippökwakpa kî. ³⁵ Nies alakölpa bak erblök Skëköl mik, e'pa welepa dëütöpa shkenekane menene ie'pa a.

Pè' wẹlepa skà erblè' Skèköl mik, e'pa klò'wéwạ pè' tō tạ iwe'ikérakitō taië siarè dō iduowạ ekkè. Erè ie'pa erblè Skèköl mik, e' kè watènettsạ ie'pa wạ. Ie'pa wạ ijcher tō ie'pa shkerdakane aishkuö tạ senoiè buaè shute, e' kueki ie'pa ekemine áie, e' kè kinewạ ie'pa wạ. ³⁶ Ie'pa wẹlepa wayōne taië, bune siarè. Ie'pa wẹlepa skà monewạ tabechka yöule ttsa'ie ese wa, es iminerak s'wōto wé a. ³⁷ Ie'pa wẹlepa ttélur ák wa. Wẹlepa ttélur jchëulettsạ shushaë. Nies wẹlepa ttélur tabè wa. Ie'pa bak shkök wị a dià a paiëule obeja kkuölit ö chibo kkuölit wa. Ie'pa dör siarè, tōiène siarè, weine taië. ³⁸ Ie'pa dör buaè shute, kè dör bua' tō ie'pa ser imalepa serke ká i' ki e' shua. Erè ie'pa bak shkök wị a dià a ká sir poë wé kè yi serku' taië ese ska' ö kabata a. Ie'pa bak senuk siarè ákuk a ö kawk a.

³⁹ Ie'pa ekkèpa kos erblè' Skèköl mik buaë, e' kueki ie' wa ie'pa wène buaë. Erè ie' kablè' ie'pa a, e' wà kam mer ie'pa a, ⁴⁰ ie' tō iskà bikeitséne bua'ie se' batamik e' kueki. Ì buaë meke ie' tō se' a aishkuö tạ, e' kiane ie' ki tō ie'pa ena se', e'pa ulà a idò ñita. E' kueki kam idò ie'pa ulà a.

12

A' erbló Skèköl mik wẹs Jesús es

¹ A yamipa, se' erblöke Skèköl mik ena se' serke ie' a, e' dör wẹs s'tur e' alokạ as ì merke siạ e' dō se' ulà a es. Wépa erblè' Skèköl mik ká iaiaë e'pa durulunebak, e' dör wẹs ie'pa tune e' ali'kabak es. Ie'pa ekkèpa dör taië, e' kos erblè' buaë Skèköl mik, e' dör wẹs ie'pa iène se' turke e' sauk es, tō is se' mir. E' kueki ì kos tō se' wöklò'weke ese ulà watösö. Ì sulu wamblekesö, ese dör wẹs ttsa' mulitswạ s'klò mik es, e' kueki ilo'yösö. Eta se' tunú darèrè dō mik se' dekạ wé se' mi'kerö ee. ² Se' er mùwạ Jesús è ki. Se' erblöke Skèköl mik e' wërke Jesús wöki tsawe dō bataie.

Ie' kötewā krus mik, e' dör jaë taië, erë e' kè kī ie' tkine yës. Ie' wā ijcher tō ie' tts'erdaë buaë aishkuö tã, e' kuekī idalë'ttséitö er bua' wa. I'ñe tã ie' tkërka dalöiërta' taië Skëköl tkër ikulé kī e' ulà bua'kka.

³ Pë' sulusipa tō ie' we'ik taië, e' kōs dalë'ttséitö. E' bikeitsó buaë as a' kè shtrirwā erblök Skëköl mik tã ilo'yè. ⁴ Moki a' tso' ñippök sene sulu tã, e' kuekī a' weirke taië, erë kam a' weir dō a' duòwā pé tēr taië ekkë wēs Jesús es. ⁵⁻⁶ Skëköl yëkkuö kī ie' tō a' pattè wēs ie' ala'r es, wësua e' chowa a' éna, e' tō iché i' es:

“A ye' alà, wépa kōs dalër Skëköl éna, esepa paruekeitö. Wépa klö'wé ie' tō ila'rie, esepa uñekeitö.

E' kuekī mik ie' tō be' parueke, etã e' kè watöktsã be' tō. Mik be' uñekeitö, etã kè be' erianuk.”*
Es itso' kitule Skëköl yëkkuö kī.

⁷ A' weirke kōs, e' wa Skëköl tso' a' paruök, e' kuekī e' dalë'ttsó er bua' wa. A' parueke e' wà kiane chë tō ie' tō a' sué wēs ie' ala'r es. ¿Wé a' wā isuule tō alala kè paruetã' iyé tō? ⁸ Skëköl kè tō a' paruè wēs ila'r ulitane es, e' tã e' wà kiane chë tō a' kè dör ie' ala'r chökle, a' dör wēs ñalã alé es. ⁹ Mik se' bak ala'rla, etã se' yé tso' ká i' kī, e'pa tō se' paruetã' tã ie' dalöiè se' tō. E' dör es, e' yitã buaë se' kawõtã S'yé tso' ká jaì a e' dalöiök taië as sene michoë dō se' ulà a. ¹⁰ Se' yé tso' ká i' kī, e'pa tō se' paruetã' ekuölö è wēs ie'pa wa iwër buaë es. Erë Skëköl tō se' parueke se' kimoie as se' ser batse'r wēs ie' es. ¹¹ Mik se' padurke, etã e' kèwö ska' tã kè ittse'r buaë idalëne s'mik. Erë s'wöblane iwa, e' tã s'serdaë bèrë yësyësë.

¹² E' kuekī a' er diché ióne. A' erblöke Jesús mik, e' kè armi a' tō a' shtrine kuekī. ¹³ A' shkó kekraë ttè yësyësë

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12

e' ñalé wa as a' wépa kè erblöku' buaë Jesús mik, shkökeia wes s'klò kranewā shkò es, esepa kè kí ardö, e' skéie ie' pa buarne tā ishkòmi buaë.

Skököl er buaë ché se' a, e' kè watarttsa

¹⁴ A' e' mú senuk bèrë sulitane tā. Ñies a' e' mú senuk batse'r wes Skököl kī ikiane es. Yi isie kè serku' es, ese kè tō Sköképa Jesús suépa. ¹⁵ A' ñi kkö'nú buaë as Skököl er buaë chöke se' a, e' kè watöttsa yi tō. Yi tō iwatéttsa, ese dör a' shuā wes kalkua sulusi tskirkā es. Mik idekā, etā imalepa taië sulu'wéwāitō. ¹⁶ A' kè kàne trënuκ. A' kè kàne ì dör batse'r ese dalöseukwā wes Esaú es. Ie' dör iyé alà tsá, e' kueki iyé íyi kuò meke ie' a. Erë e' wato'ttsa ie' tō iël a chkè tkā' etkè, e' è skéie. ¹⁷ A' wā ijcher tō e' ukuöki tā ie' kī ikiane tō iyé mú er buaë chò ie' a wes ie' pa wöblar alà wëm tsá kune ese a er buaë chök es. E' kiéitō iyé a iè wa kköchè wa taië, erë kè wes ie' a ionukia, iwake' watënettsa.

¹⁸ I'ñe tā a' kè döku' Skököl wörki wes ká iaiäe se' yépa dërö ie' ska' es. Mik ie' pa dökewatke Sinaí kébata a, etā ká ttsenewā míā ttsettsé, e' shuā bö' taië ñarke kabata kī, siwā' bitsirke darërë, e' kos ttsé ie' pa tō sué ie' pa tō. ¹⁹⁻²⁰ Duk blarke taië ttsé ie' pa tō. Ñies Skököl ttöke e' ttsé ie' pa tō. Ì ché ie' tō ie' pa a, e' yöki ie' pa suane taië. Ie' iché ie' pa a: “Yi dekā kabata i' kī, se' ö iyiwak, ese kawōta ttèwā ák wa.” Ttè e' kè dalé'ttsënuκ ie' pa a. E' kueki ie' pa kköché taië tō mú kè ittöia ie' pa tā. ²¹ Moki ì sué ie' pa tō, ì ttsé ie' pa tō e' tō ie' pa suawé taië. Ñies Moisés wák kköchöwéitō tā ichéitō: “¡Taië ye' painéka suane è wa!”

²² Erë i'ñe tā kè idör es a' a. E' skéie a' detke kabata kè wërta' kiè Sión kébata ee, e' dör Jerusalén tso' ká jai a

e'. Ee Skëköl chók serke. Ee ie' biyöchökwakpa tso' taië, kè shtar̄ta' ekkë, e'pa daparke ie' kikökka. ²³ Ee wépa kos de Skëköl alà tsáie esepa tso' ñi dapa'uk ttsë'ne bua' wa. Ie'pa kiè tso' kitule yëkkuö tso' ee e' ki, e'pa shu a' dör. Ee a' detke Skëköl dör sulitane shulökwak, e' wörki. Ñies a' detke pë' bak senuk yësyësë ká i' ki, esepa ta ñita. Ie'pa yuétke Skëköl tö yësyësë, kè ì kianeia ie'pa ki. ²⁴ Ñies a' detke Jesús ska', ie' dör ttè pa'alj me' Skëköl tö se' a, e' kanéukwak. Ie' kötewā ipé tène taië, e' wa se' batse'wé Skëköl tö. Ie' kötewā e' dör s'tsatkoie, e' kè dör wes Abel kötewā, e' nuí ki iël tsaiëne es.

²⁵ E' kueki a' e' kkö'nú. Skëköl ttöke a' ta, e' kè watarttsa. Ká iaiaë wépa ta ie' ut ká i' ki, e' watë'ttsa ie'pa tö, e' nuí kè ulà a ie'pa bakyal, e' ta ¿wes se' tköyalmi i'ñe ta ie' ttöke ká jai a e' ttò watéttasö e' nuí ulà a? ²⁶ Ká iaiaë mik ie' ut ie'pa ta, eta e' tö ká i' wötio' darërë. Erë i'ñe ta ie' ichè: “kawö döraë ta ká i' wötj'weraëyö etökichane, erë kè dör ká i' è, ñies ká jai kos wötj'weraëyö.”† ²⁷ Mik ie' tö iché es, eta e' wà kiane chè tö íyi kos yó'itö wötirta', ese wötj'weraëitö, skerattsaitö as ì kè wötirta' kè erta'wa, ese è atne iskéie.

²⁸⁻²⁹ Ì blúie Skëköl tso' e' a se' tso', e' kè wötirta' kè erta'wa. E' kueki wéstela chösö ie' a. Ie' dalò ta' taië wes bö' ñar taië es, e' kueki ie' dalöiösö taië suane wa, wes ie' wa iwër buaë es.

13

Wes Jesús mik erblökwakpa kawötā senuk

¹ A' ñi dalëritsö buaë kekraë ñi ëlpaie, kè ilo'yar.

² Yi kè suule a' wā, ese de a' u a, eta ikiówa buaë. Welepa tö io' es eta Skëköl biyöchökwakpa dë'wā ie'pa u a, erë

† 12:26 Hageo 2.6

e' kè àne ie'pa éna. E' kueki kè a' éna ichökwa s'malepa kiökwa buaé a' u a.

³ S'yamipa tso' wötëule s'wöto wé a, esepa kimú wes a' wákpa tso' wötëule ie'pa ta ñita es. S'yamipa welepa weirke Jesús ttè kueki, eta a' tö ibikeitsó wes a' wákpa weirke es.

⁴ S'senewabak e' ttè dalöiö. Wépa tö ttè e' dalösewéwa tré wa ì wa esepa wömerattsä weinuk Skéköl tö. E' kueki kè a' trénuk yés. Kè a' tö s'senewabak dalöseukwa.

⁵ Kè a' er mukwa inuköl ki yés. Skéköl tö iyè'bak i' es: “Ye' kè tö be' mepaat yés, ye' tö be' kkò'nè michoë.”* E' kueki ì tso' a' wa, as e' tö a' ttsè'ù buaé. ⁶ Se' erblöke Skéköl mik, e' kueki kè se' suane ì yöki. Se' tö ichèmi wes itso' kitule Skéköl yékkuö ki es, e' tö ichè:

“Skéköl dör ye' kimukwak,

e' kueki ì wèmi s'ditsö tö ye' ta, e' kè yöki ye' suane.”†

⁷ A' wökirpa bak a' wöbla'uk Skéköl ttè wa, e'pa ska' a' er anúne. Wes ie'pa bak senuk kos ena wes ie'pa blénewa, e' bikeitsó buaé ta a' erbló Jesús mik wes ie'pa es. ⁸ Jesucristo kè manerta'. Wes ie' dör ká iaiaë, es ie' dör i'ñe, ñies es ie' döraë aishkuö ta kekraë. ⁹ E' kueki kè a' e' muktsa e' kitö'uk ttè kuak'ki kos kè dör Jesús tté mokí ese wa. Ttè dalöiëno wele tö ichè tö chkè wésele kè katar. Ttè ese kos kè dör ñie bua' se' er diché ioie. Wépa tö ttè ese dalöieke, e' kè tö ie'pa kimepa. Erë Skéköl er buaé chöke se' a, e' je' tö se' er diché ièmi buaé.

¹⁰ Sacerdotepa bak ka' tso' íyi moka Skéköl a e' wakanéuk, e'pa a kawö mène iyiwak ña'wekewa ka' e' ki ese chkà kak katök. Erë se' erblöke Jesús mik, e' dör wes ka' ñe' wakanewekerakitö es, ie' wa se' tsatkèrmi. Erë

* 13:5 Deuteronomio 31.6 † 13:6 Salmo 118.6-7

wépa tso'ia erblök ka' ñe' mik, esepa kè a e' tsatkënuuk.
 11 Iyiwak jchök sacerdote kibi bak duas bik ekkë nuì
 olo'yoie, ese pé tsukmi ie'pa bak Skëköl wé shu batse'r
 taië shütë ee. Erë iyiwak ese nu ña'ukwa ie'pa bak ie'pa
 ká döwa e' wishet. 12 Es ñies Jesús kötëwä Jerusalén
 kköiëule e' wishet se' batse'woie ipé wa. 13 E' kueki kè
 se' erblöia judiowak ttè dalöiëno e' mik. Mishka bänet
 Jesús ta weinuk jaënuuk wës ie' weine jaëne es. 14 E' wà
 dör tö ká i' a kè se' wä ká ta' wës Jerusalén es. E' skéie ká
 yöbië doia aishkuö ta, e' panuk se' tso' kröröë. 15 E' kueki
 Skëköl kikökasö kekraë Jesucristo batamik. E' dör buaë
 wës iyiwak jchësò mè ie' a idalöioie es. E' kueki ikikökasö
 s'wák kkò wa. 16 Kè a' éna ichökwa ì buaë uk ena ñi kimuk.
 E' dör buaë ñies wës iyi mekesö Skëköl a es. A' tö iwé es,
 e' ta e' wër buaë ie' wa.

17 A' wökirpa wöñirke taië a' kkö'nè batamik. Ie'pa éna
 iane tö e' ki ie'pa chakerane Skëköl tö. E' kueki ie'pa ttò
 iütó ena idalöiö. E' ú as ie'pa ttsë'ü buaë ikanè tö, kè
 kköchöku'. A' kè tö iwé es, e' ta e' kè dör buaë a' a.

18 A' tö ikió Skëköl a kekraë sa' ki. Sa' wä ijcher tö sa'
 er kè tö sa' kateku' ì ki. Kekraë sa' e' ché senuk buaë
 yësyësë. 19 Ñies ye' kköchò a' a tö a' ikió Skëköl a as ie'
 tö ye' a ikéwö mù tö ye' mi'ne bet a' weblök.

Yëkuö shtökwak e' chéat

20-21 Skëköl dör sene bèrë mukwak e' tö Skëképa Jesús
 shkeo'kane. As ie' tö ì qos kiane a' ki senoie wës ie' ki
 ikiane es, e' mù a' a. Ñies ì wër buaë ie' wa as ese qos uk ie'
 tö a' kò Jesucristo diché wa. Jesús tö ttè pa'alj yöbië mène
 se' a, e' kaneö' ie' pé wa. Ie' dör se' kkö'nukwak kibiie.
 ¡Cristo kikökasö taië kekraë! Es e' idir.

²² A yamipa, ttè böt mañat i' shtéyö a' pattoie, e' mú klö'ù a' tö er bua' wa. ²³ Ñies ye' k̄i ikiane tö a' w̄a ijchenú tö s'yami Timoteo bak wötëule, e' yënettsane. Ie' de bet ye' ska', et̄a ye' w̄a ie' mi'ke e' t̄a mik ye' mi'ke a' weblök et̄a.

²⁴ A' wökirpa k̄os ena s'batse'r malepa k̄os shk̄e'ú ña. Ñies s'yamipa dör Italia wakpa tso' ye' t̄a, e'pa tö a' shk̄e'wémi.

²⁵ As S'yé er buaë chò a' ulitane a.

Tte Pa'ali Me' Skököl tö Se' a
 New Testament and Shorter Old Testament in Bribri (CS:bzd:Bribri)
 copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca